

اینترنت آدم‌ها (۱۴)

تروریسم و توسعه فناوری‌های اینترنت آدم‌ها

□ نوشته علیرضا محمدی‌فر

چکیده. همچنان که در مقاله اول از این سلسله از مقالات گفتیم با وجود دستاوردهای بسیار بزرگ و شگفت‌انگیز در عصر اطلاعات، به دلیل توانی که فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در محدود کردن حریم خصوصی انسان دارند می‌توانند دورانی را بیافرینند که شاید آیندگان آن را دوران تاریک یا قرون وسطی در عصر اطلاعات نام بگذارند. از سوی دیگر، گفتیم که کنارگذاشتن و نادیده گرفتن فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات برای انسان این روزگار به دلیل منافع بی‌شماری که دارد ناممکن است و نمی‌تواند به عنوان یک راه حل مطرح شود.

اینترنت آدم‌ها را می‌توان زیرمجموعه‌ای از اینترنت چیزها در نظر گرفت که با بهره‌گیری از انواعی از فناوری‌های اطلاعات و حس‌گرها مانند حس‌گر ضربان قلب یا حس‌گر فشار خون، میکروفون، و دوربین، داده‌هایی از خصوصیات فیزیکی، زیستی، رفتاری انسان‌ها، و مانند آن را برای پردازش، اشتراک‌گذاری، و ذخیره‌سازی در اینترنت به طور عمومی یا خصوصی منتشر می‌کند. به بیان دیگر، اینترنت آدم‌ها انسان را یک چیز یا شیء در نظر می‌گیرد، و با مفهوم اینترنت که کاربران (انسان‌ها) آن را همه‌روزه هوشمندانه به کار می‌گیرند و سایت‌های مختلف آن را مرور می‌کنند متفاوت است. امروزه، اینترنت آدم‌ها بیشتر یک مفهوم است تا واقعیت.

اینترنت آدم‌ها می‌تواند برای انسان و خلاقیت انسان مسئله بیافریند، زیرا می‌تواند با بهره‌گیری از کلان‌داده‌ها، انواع حس‌گرها، و هوش مصنوعی، و در مجموع با شبیه‌سازی مغز هر یک از انسان‌ها، یکی از عوامل ضروری برای خلاقیت، یعنی نفوذناپذیر بودن حافظه و «خود» انسان را از میان بر دارد و انگیزه‌ها برای خلاقیت را نابود کند. چنین وضعیتی می‌تواند انسان‌ها را یک‌دست کند و بلوک اینترنت آدم‌ها را در دنیا شکل دهد. بلوک مقابل را که حریم «خود» انسان را محترم می‌شمارد بلوک اینترنت برای آدم‌ها می‌نامیم. در این مقاله به یکی از مهم‌ترین عوامل شکل‌گیری بلوک اینترنت آدم‌ها خواهیم پرداخت: تروریسم.

هوش طبیعی با بهره‌گیری پیوسته از هوش مصنوعی یا دستیارهای مجازی بهینه‌شده هوشمندانه‌تر عمل خواهد کرد و باهوش‌تر خواهد شد. این ترکیب را ما **فرا هوش** یا **ultra-intelligence** نامیدیم.

بلوک اینترنت آدم‌ها محیط سالمی برای فرا هوشمندی نخواهد بود، زیرا این محیط برای خلاقیت مساعد نیست و انسان مطلوب در این بلوک انسان روایت‌گونه است. اما در **بلوک اینترنت برای آدم‌ها** فرا هوشمندی به گونه‌ای تصاعدی رشد خواهد کرد و انسان مطلوب انسان فرا هوشمند خواهد بود.

یکی از مهم‌ترین نتایج حملات تروریستی ۱۸ نوامبر پاریس رونق فناوری‌های اینترنت آدم‌ها خواهد بود. از هم‌اکنون در غرب بحث‌ها درباره نظارت بیشتر بر روی ارتباطات مردم دوباره شدت گرفته است. سازمان‌های اطلاعاتی و جاسوسی خواهان توسعه شوندها و به دست آوردن کلیدهای بازکننده رمزنگاری برنامه‌های پیام‌رسانی هستند.

از سوی دیگر، تروریست‌ها که به دلیل خطای فکر و آموزش نادرست شبیه به روبات‌های تک‌منظوره خطرناک و یا شبیه به برنامه‌های کامپیوتری مخرب عمل می‌کنند، برای ارتباطات خود می‌توانند الگوریتم‌های رمزنگاری اختصاصی خودشان را بسازند، یا از برنامه‌های رمزنگاری منبع باز (open source) بهره بگیرند، و یا از وب تاریک سود بجویند. تروریست‌ها برای یارگیری بیشتر از هوش مصنوعی و کلان‌داده‌ها به منظور شستشوی مغزی بهره می‌گیرند.

مخالفتان تضعیف رمزنگاری می‌گویند که تضعیف رمزنگاری به معنی امنیت بهتر نخواهد بود و می‌تواند هم آزادی را کاهش بدهد و هم امنیت را، زیرا دست هکرها و تروریست‌ها را برای فاش کردن اطلاعات تعداد بسیار زیادی از مردم باز می‌کند. طرفداران **بلوک اینترنت برای آدم‌ها** راه حل را در آموزش و پرورشی می‌دانند که دروسی مانند درس تاریخچه و ریشه‌های تروریسم و خطاهای فکری که سبب گرویدن به گروه‌های خشونت‌طلب می‌شود یا درس آموزش خبرنگاری را در تحصیلات ابتدایی و پیش از دانشگاه می‌گنجانند. دانش‌آموزان باید بتوانند در مباران خبری برنامه‌های پیام‌رسانی در تشخیص شایعه و خبرهای جعلی مهارت پیدا کنند، و یا به راحتی جذب افکار گروه‌های خشونت‌گرا نشوند.

تلگرام و واتس‌آپ دو برنامه پیام‌رسانی پرطرفداری هستند که از رمزنگاری end-to-end بهره می‌گیرند و دولت‌ها تعبیه یک «در پشتی» (backdoor) را برای آنها طلب می‌کنند. این در حالی است که گفته می‌شود که تروریست‌های حملات ۱۸ نوامبر پاریس برای ارتباطات خود از PlayStation 4 بهره گرفته‌اند. با این همه، بسیاری از برنامه‌سازان کامپیوتر معتقدند که امکان دستیابی داده‌ها از «در پشتی» در برنامه‌های رمزنگاری راه‌حلی نیست که بتواند امنیت به وجود بیاورد، برعکس، اگر روش دستیابی این «در پشتی» از سوی هکرها و تروریست‌ها کشف شود بسیاری از اطلاعات خصوصی مردم می‌تواند فاش شود و امنیت آنها به خطر بیفتد. □

روبات‌های انسان‌گونه یکی از دستاوردهای هوش مصنوعی خواهد بود. با وجود این، چنین روبات‌هایی معمولاً تک‌منظوره هستند یا برای اهداف محدودی طراحی می‌شوند، مانند روبات‌هایی که برای نگهداری سالمندان یا پرستاری از بیماران ساخته می‌شوند. در واقع، این نوع روبات‌ها انسان را از اجرای بعضی از کارها آزاد می‌کنند و جایگزین انسان می‌شوند. در عصر هوش مصنوعی دیگر به انسان‌های روبات‌گونه، یعنی کسانی که روبات‌ها می‌توانند کارهای آنها را انجام بدهند، نیاز نخواهد بود. فرصت‌های شغلی جدید به خلاقیت و فرا هوش و انسان‌های فرا هوشمند نیاز خواهد داشت. (فرا هوش را در بخش ۱۲ از این سلسله از مقالات تعریف کردیم و گفتیم که